

מה יש לתורה נגד בכורים?

אבל המצווה בנוולדים לא נהגה במדבר, וציווה כי כאשר יבואו אל הארץ תנהג באדם ובבהמה ובפטר חמור וציווה בפדיונם לדורות" (רמב"ן, שמות י"ג, יא).

4. "והנראה אלי, כי הבכורים האלה כולם לא נולדו במדבר בשנה אחת, כי לא נתרבו העם שם כל כך, רק כל הבכורים אשר היו בישראל נמנו, כי כולם נתקדשו כאשר פירשתי שם. ועתה החליפם בלויים והם פדיונם" (רמב"ן, במדבר ג', מה).

5. "ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה'. והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל הכל ואל מנחתו. ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו. ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך. הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואלריך תשוקתו ואתה תממשל בו" (בראשית ד', ד-ז).

6. "ראובן בכרי אתה פחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז. פחז פמים אל תותר כי עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עליה" (בראשית מ"ט, ג-ד).

7. "שיעור הפסוק הזה: ראובן, אתה בכורי וכחי וראשית אוני, יתר שאתי ויתר עוזי. ועניינו: אתה בכור כחי וראשית אוני בהיותי ביתרון שאת ומעלה... רוממות וגדולה, ובהיותי יתרון עז למלחמה" (רמב"ן שם).

1. "ויאמר ה' אל משה פקד כל בכר זכר לבני ישראל מבן חדש ומעלה ושא את מספר שמותם. ולקחת את הלויים לי אני ה' תחת כל בכר בבני ישראל ואת בהמות הלויים תחת כל בכור בהמות בני ישראל. ויפקד משה פאשר צנה ה' אתו את כל בכור בבני ישראל. ויהי כל בכור זכר במספר שמות מבן חדש ומעלה לפקדיהם שנים ועשרים אלף שלשה ושבעים ומאתים. וידבר ה' אל משה לאמר. קח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל ואת בהמות הלויים תחת בהמותם והיו לי הלויים אני ה'. ואת פדויי השלשה והשבעים והמאתים העדפים על הלויים מבכור בני ישראל. ולקחת חמשת חמשת שקלים לגלגלת בשקל הקדש תקח עשרים גרה השקל. ונתתה הכסף לאהרן ולבניו פדויי העדפים בהם" (במדבר ג', מ-מח).

2. "וידבר ה' אל משה לאמר. קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא... ויהי כי יבא ה' אל ארץ הפנעני פאשר נשבע לך ולאבותיך ונתנה לך. והעברת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים לה'. וכל פטר חמר תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בבניך תפדה. ויהי כי ישאלך בנד מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים. ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים מבכר אדם ועד בכור בהמה על כן אני זבח לה' כל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה" (שמות י"ג, א-טו).

3. "ועל דרך הפשט, 'קדש לי כל בכור' - כל הנמצאים בישראל היום, כי בעבור שפדאם ממוות בהכותו בארץ מצרים ציווה שיהיו קדושים לו לעבוד את עבודת ה' לכל אשר יצווה בהם. ולא ציווה להם עתה פדיון עד שהחליפם בלויים וציווה בפדיון העודפים.

חיים נבון